

Zaaiuien: de beste rassen

Eerste veldresultaten van rassenonderzoek zaaiuien

Vanaf 2004 mogen alleen nog biologisch vermeerderde rassen gebruikt worden in de biologische landbouw. Een aantal reguliere zaadbedrijven springt hier inmiddels op in, maar niet van elk gangbaar ras is zomaar zonder gewasbeschermingsmiddelen goed zaad te telen. Ook voldoet niet elk ras aan de eisen van biologische telers.

Sinds 2001 voeren het Louis Bolk Instituut en het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) gezamenlijke biologische rassenproeven met zaaiui en zomertarwe uit, in het kader van het project Passende Rassen. Door het toetsen onder biologische omstandigheden en het kijken naar eigenschappen die belangrijk zijn voor de biologische sector zoeken we rassen die beter passen bij de biologische teelt. Naast het zoeken naar geschikte rassen heeft dit onderzoek ook tot doel een betaalbaar systeem van biologisch rassenonderzoek ontwikkelen.

Als onderdeel van een meerjarig onderzoek zijn in 2001 voor het eerst twee rode en 16 gele rassen zaaiuien in drie herhalingen beproefd op het biologische bedrijf van PPO-OBS te Nagele (NOP). Dezelfde serie rassen is ook op het gangbare onbespoten proefveld van PPO te Lelystad gezaaid, om te zien in hoeverre de uitkomsten verschillen en op welke wijze in de toekomst biologische landbouw met het gangbare rassenonderzoek kan meeliften.

Bij biologische teelt grotere opbrengstverschillen dan bij gangbare teelt

Rassenproef op PPO-Lelystad.

De volgende beoordelingscriteria werden gehanteerd:

- opbrengst
- gevoeligheid voor schimmels zoals valse meeldauw, bladvlekken, koprot
- groeiduur
- bladhoeveelheid
- uniformiteit
- nekdikte
- kiemrust
- huidvastheid
- hardheid.

Biologische telers zoeken naar een oogstzeker en stabiel ras dat ook in minder gunstige jaren een minimale opbrengst van netto 30-35 ton/ha geeft. Een goed ras moet niet te laat zijn, zodat de kilo's er onder zitten voordat het gewas eventueel wordt aangetast door valse meeldauw of bladvlekken. Afgelopen jaar bleek dat meer bladrijke rassen een hogere opbrengst geven (tot een bepaald niveau, daarna leidt meer loof niet meer tot een hogere productie) en niet per se

gevoeliger zijn voor ziektes.

Uiteindelijk geeft een goede bewaarbaarheid zonder kiemremmersdelen de doorslag. Rassen die goed bewaarbaar zijn, bezitten een goede kiemrust, hardheid en huidvastheid en zijn bij aflevering nog mooi van kleur waardoor ze zich goed presenteren.

De rassen blijken op sommige punten anders te reageren op het biologische teeltregime. De opbrengstverschillen onder biologische omstandigheden waren groter dan onder gangbare teelt. En het feit dat rassen wat bladrijkdom betreft verschillend reageren per locatie zou een aanwijzing kunnen zijn dat rassen verschillend met de beperkte beschikbaarheid van organische N kunnen omgaan. Hoewel een aantal zaadvaste rassen niet productief genoeg zijn, kunnen sommige zaadvaste rassen als Balstora en Jumbo aardig meekomen met de betere hybriden.

Veldgegevens rassenonderzoek zaaiuien PPO-OBS in Nagele, in 2001

Ras ¹	Zaadfirma	groei- dagen	Bladhoeveel- heid	Bruto opbrengst				Opmerkingen na 1 jaar onderzoek
				Gangbaar/Lelystad, zaai 12 april		Biologisch/Nagele, zaai 4 mei		
				kg/are	Relatief	kg/are	Relatief	
Hystar	Bejo Zaden/De Groot & Slot	132	7,2	785,0	102	588,1	112,2	Biologisch geteeld zaad
RS375	Royal Sluis	129	7,6	787,2	102	586,3	111,9	Weinig meeldauw en bladvlekken
Accent	Bejo Zaden/De Groot & Slot	129	7,4	904,7	117	584,8	111,6	Weinig bladvlekken
Sunskin	S&G Seeds	128	7,6	796,7	103	574,5	109,6	Mooi gewas op veld
Balstora	Bejo Zaden/De Groot & Slot	131	7,5	760,2	98	551,6	105,3	Weinig meeldauw en bladvlekken
Jumbo	S&G Seeds	132	7,4	793,3	103	543,1	103,6	Weinig meeldauw en bladvlekken
Durito	Royal Sluis	126	7,2	794,4	103	541,7	103,4	
Hyfort	Bejo Zaden/De Groot & Slot	127	7,2	799,8	103	540,0	103,0	Mooi gewas op veld
Summit	Bejo Zaden/De Groot & Slot	124	7,0	773,9	100	538,7	102,8	Mooi gewas op veld
Stamford	S&G Seeds	129	7,4	746,8	97	528,2	100,8	Weinig bladvlekken
Hyskin	Bejo Zaden/De Groot & Slot	128	7,5	770,1	100	523,9	100,0	Weinig bladvlekken
Redkite	Royal Sluis	120	7,4	772,5	100	521,6	99,5	Veel meeldauw en bladvlekken
Redbarron	Bejo Zaden/De Groot & Slot	122	8,0	756,5	98	513,3	97,9	Veel meeldauw en bladvlekken
Opporto	Royal Sluis	129	6,6	697,5	90	507,4	96,8	
Profit	Advanta Seeds	128	7,0	786,0	102	491,7	93,8	Weinig meeldauw
Drago	NickersonZwaan	126	6,6	750,3	97	472,5	90,2	
Robot	NickersonZwaan	133	6,3	683,9	88	422,7	80,7	Weinig meeldauw
Paraat	Takii Europe	114	5,5	761,7	98	403,1	76,9	
Gem.		127	7,1	773,4	100	524,1	100,0	

¹ Alle rassen zijn slechts één jaar onderzocht. De komende jaren wordt het onderzoek voortgezet zodat duidelijk wordt hoe de rassen gedurende meerdere jaren voldoen en hoe stabiel de rassen bij verschillende groei-omstandigheden zijn.